

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Chiselița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gh. Mîra, I. Dutca, D. Băbălău)

ÎNCHEIERE

27 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Inspectoratul pentru Protecția Mediului,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ludmila Gobjila împotriva Inspectoratului pentru Protecția Mediului, terț Victoria Ghenghea cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 14 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului și menținută hotărârea din 14 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 30 aprilie 2021, Ludmila Gobjila a depus o acțiune împotriva Inspectoratului pentru Protecția Mediului solicitând anularea Deciziei nr. 497 din 12 aprilie 2021 emisă de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului și obligarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului de a emite o decizie privind transferul în funcția de șef al Serviciului sinteze informaționale și relații cu publicul.

La 23 decembrie 2021, Ludmila Gobjila a depus o altă acțiune împotriva Ministerului Mediului al Republicii Moldova, solicitând anularea Deciziei Ministerului Mediului al Republicii Moldova din 27 octombrie 2021 pe marginea cererii dnei Victoria Ghenghea

Prin încheierea din 10 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, au fost conexate pentru examinare într-o singură procedură acțiunea în contencios administrativ înaintată de Ludmila Gobjila împotriva Inspectoratului pentru Protecția Mediului, persoană terță, Victoria Ghenghea cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, și acțiunea Ludmilei Gobjila împotriva Ministerului Mediului cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

Prin hotărârea din 14 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost

admisă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Ludmila Gobjila împotriva Inspectoratului pentru Protecția Mediului, terț Victoria Ghenghea cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, și acțiunea Ludmillei Gobjila împotriva Ministerului Mediului cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

A fost anulată decizia Ministerului Mediului al Republicii Moldova din 27 octombrie 2021 emisă pe marginea cererii Victoriei Ghenghea privind solicitarea revocării Deciziei Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

A fost anulată Decizia Inspectoratului pentru Protecția Mediului nr. 497 din 12 aprilie 2021 emisă la examinarea cererii de transfer a Ludmillei Gobjila.

A fost obligat Inspectoratul pentru Protecția Mediului să emită actul administrativ favorabil privind transferul Ludmillei Gobjila în funcția de șef al Serviciului sinteze informaționale și relații cu publicul.

Prin decizia din 14 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel declarată de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului și menținută hotărârea din 14 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 13 aprilie 2023, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 14 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la 19 iulie 2023 (prin oficiul poștal) a depus motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de

zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin

care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Conform art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din prevederile art.110¹ alin.(1) și (5) din Codul administrativ rezultă că, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituție prin introducerea în cutia poștală. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.

Potrivit art. 114 din Codul administrativ, dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 martie 2023, în ședință publică.

La 21 martie 2023, la adresa electronică a Inspectoratului pentru Protecția Mediului: mediu@ipm.gov.md a fost notificată copia dispozitivului deciziei instanței de apel, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (vol. I, f.d. 231).

La 18 iunie 2023, Curtea de Apel Chișinău a notificat Inspectoratului pentru Protecția Mediului, la aceeași adresă electronică, copia deciziei motivate din 14 martie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (vol. I, f.d. 238).

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), pentru depunerea motivării recursului, a început să curgă din data de 19 iunie 2023, ziua imediat următoare de la data notificării Inspectoratului pentru Protecția Mediului a deciziei motivate, și a expirat la 18 iulie 2023 (marți), inclusiv.

În pofida celor enunțate, Inspectoratul pentru Protecția Mediului nu s-a conformat prevederilor legale și a depus motivarea recursului, la 19 iulie 2023.

În recursul declarat Inspectoratul pentru Protecția Mediului a menționat că, decizia motivată nu a fost notificată prin poșta electronică, or la mesajul electronic, în

loc de decizia propriu zisă, a fost atașată copia cererii de recurs, nefiind posibil de a face cunoștință de motivarea actului judecătoresc contestat. În acest sens, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a accesat, la 18 iulie 2023, portalul instanțelor de judecată și a făcut cunoștință de decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată faptul că la notificarea Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2023 nu a fost atașată decizia motivată propriu zisă, însă apreciază critic argumentul recurentului cu privire la faptul că depunerea tardivă a motivării recursului se datorează acestei omisiuni. Or, fiind comunicat faptul emiterii deciziei motivate, Inspectoratul pentru Protecția Mediului nu a explicat în nici o măsură de ce a așteptat până în ultima zi a termenului de depunere a motivării recursului pentru a se interesa de soarta dosarului, accesând decizia motivată pe portalul instanțelor de judecată.

Instanța de recurs constată că decizia motivată în cauză a fost publicată pe portalul instanțelor de judecată la 21 iunie 2023.

Recurentul Inspectoratul pentru Protecția Mediului, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea motivării recursului în conformitate cu art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

Astfel, dat fiind faptul că omiterea termenului de depunere a recursului nu a fost motivată și probată de către recurent, fiind aplicabilă, la caz, sancțiunea procedurală, prevăzută de art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de depunere a cererii de recurs se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al Inspectoratului pentru Protecția Mediului care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică, portalul instanțelor naționale, la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de atac. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Inspectoratul pentru Protecția Mediului drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea

prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În conformitate cu art. 65, 230, 245, 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Inspectoratul pentru Protecția Mediului, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă